Europees Parlement
2024-2029

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2025)0345

De voortdurende hybride aanvallen van Belarus op Litouwen

Resolutie van het Europees Parlement van 18 december 2025 over de voortdurende hybride aanvallen van Belarus op Litouwen (2025/3025(RSP))

Het Europees Parlement,

– gezien zijn eerdere resoluties over Belarus, Rusland en Oekraïne,

– gezien de verklaring namens de EU van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 29 oktober 2025 over hybride acties van Belarus aan de buitengrenzen van de EU,

– gezien het Handvest van de Verenigde Naties, de Slotakte van Helsinki en de fundamentele beginselen van het internationaal recht,

– gezien artikel 136, leden 2 en 4, van zijn Reglement,

A. overwegende dat Belarus zijn hybride operaties tegen Litouwen heeft geïntensiveerd, onder meer in de vorm van schendingen van het luchtruim met UAV’s en ballonnen, cyberaanvallen en desinformatiecampagnes, en de instrumentalisering van migratie voortzet;

B. overwegende dat deze acties moeten worden geplaatst in de context van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de bredere strategie van Rusland om de EU en de NAVO te destabiliseren; overwegende dat Belarus een uitvalsbasis vormt voor de hybride operaties van Rusland tegen Europa; overwegende dat uit inlichtingen en veiligheidsbeoordelingen in de hele EU blijkt dat de Belarussische hybride tactieken nauw aansluiten op en bijdragen aan de bredere Russische strategie van vijandigheid tegen de EU en haar lidstaten;

C. overwegende dat Litouwen sinds 2024 honderden schendingen van het luchtruim heeft geregistreerd door voorwerpen die in Belarus

zijn opgelaten, waaronder weerballonnen, waarbij geen van deze vluchten aan de luchtvaartautoriteiten is gemeld, wat een schending vormt van de internationale veiligheidsvoorschriften en de Litouwse soevereiniteit;

D. overwegende dat deze incidenten, die ook plaatsvonden in de nabijheid van de luchthavens van Vilnius en Kaunas, levens in gevaar brengen, de veiligheid ondermijnen en de burgerluchtvaart verstoren, en dat deze incidenten al in 19 gevallen hebben geleid tot sluiting van luchthavens, honderden vluchten en tienduizenden passagiers hebben getroffen en aanzienlijke economische schade hebben veroorzaakt;

E. overwegende dat de Litouwse autoriteiten melding maken van een sterke toename van hybride activiteiten uit Belarus – zij hebben in 2023 drie ballonnen ontdekt, in 2024 waren dat er 184 en in 2025 was er sprake van 700 ballonnen en 200 binnengedrongen drones;

F. overwegende dat de Litouwse veiligheidsdiensten brokstukken van vanuit Belarus opgestegen UAV’s en ballonnen hebben teruggevonden die wijzen op een gecontroleerde inzet, elektronica aan boord en, in één geval, het meevoeren van explosieven;

G. overwegende dat de feitelijke autoriteiten van Belarus sinds het besluit van de Litouwse regering om de grens met Belarus tijdelijk te sluiten, economische dwang uitoefenen door Europese vrachtwagens tegen te houden, met inbeslagname te dreigen en de rechtmatige grensoverschrijdende handel te belemmeren;

H. overwegende dat Belarus sinds 2021 systematisch migratie instrumentaliseert door irreguliere migranten naar de Litouwse grens te leiden als opzettelijke destabilisatiestrategie; overwegende dat het binnendringen van UAV’s en ballonnen, desinformatiecampagnes en druk op de grenzen alles bij elkaar een patroon van gecoördineerde hybride agressie tegen Litouwen en de EU vormen;

I. overwegende dat de regering van Litouwen op 9 december 2025 de nationale noodtoestand heeft afgekondigd toen er een groot aantal ballonnen vanuit Belarus kwam aanvliegen, en toestemming heeft gegeven om onbemande vliegende objecten neer te schieten;

J. overwegende dat Belarus heeft geprobeerd zich aan de verantwoordelijkheid te onttrekken door Litouwen ten onrechte te beschuldigen van spionage en valse bewijzen; overwegende dat dit een weerspiegeling is van gevestigde Russische tactieken van informatieoorlogvoering, waarmee wordt beoogd het vertrouwen van burgers te ondergraven en de verantwoordelijkheid af te schuiven; overwegende dat coördinatie op EU- en NAVO-niveau nodig is om dergelijke acties tegen te gaan;

K. overwegende dat Belarus op militair en inlichtingengebied steeds nauwer samenwerkt met en steeds afhankelijker wordt van Rusland, onder meer door gedeelde luchtverdedigingsstructuren, de overdracht van technologie op het gebied van UAV-systemen en gecoördineerde hybride operaties tegen EU-lidstaten; overwegende dat deze hybride aanvallen de strategische belangen van het Kremlin dienen door de luchtafweer- en detectiesystemen van de NAVO te testen, reactiedrempels te beproeven en de samenhang van de NAVO en de EU te ondermijnen;

L. overwegende dat de oostflank van de EU van strategisch belang is voor de algehele veiligheid van Europa en dat het daarom noodzakelijk is aldaar de infrastructuur te verbeteren, de grensbewakingscapaciteit te versterken en te voorzien in mechanismen voor snelle versterking; overwegende dat uit de ervaring van Litouwen blijkt dat er dringend behoefte is aan een gecoördineerd optreden van de EU, doeltreffende en innovatieve anti-UAV-vermogens, grensbeschermingstechnologie en snelle informatie-uitwisseling tussen de lidstaten;

M. overwegende dat in de gezamenlijke mededeling “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030” het Europees initiatief voor droneverdediging en de oostflankwacht worden aangemerkt als initiatieven die het eerst van start moeten gaan;

N. overwegende dat de VS hebben besloten een aantal sancties tegen Belarus op te heffen zonder voorafgaande coördinatie met de EU;

1. veroordeelt ten stelligste de aanhoudende hybride aanvallen van Belarus op Litouwen en daarmee op de EU, met inbegrip van schendingen van het luchtruim met UAV´s en ballonnen, geïnstrumentaliseerde migratie, economische dwang, smokkeloperaties, militaire provocaties, cyberaanvallen en door de staat gesteunde desinformatie; is van mening dat deze aanvallen doelbewust, gecoördineerd en vijandig zijn, en deel uitmaken van een bredere door Rusland geleide strategie om de EU, de regeringen van de lidstaten en de NAVO te ondermijnen;

2. veroordeelt de vergeldingsmaatregelen van het regime van Loekasjenka tegen Litouwen, waaronder de illegale detentie en intimidatie van Europese vrachtvervoerders, die neerkomen op tegen een EU-lidstaat gerichte dwang;

3. betuigt zijn volledige solidariteit met Litouwen en andere lidstaten die het doelwit zijn van de hybride aanvallen van Belarus; herhaalt dat dreigingen voor de veiligheid van één lidstaat de EU als geheel treffen en een eensgezinde reactie vereisen;

4. eist dat Belarus onmiddellijk alle hybride aanvallen op Litouwen en andere lidstaten staakt, met inbegrip van het lanceren van UAV’s, smokkel, door het regime gesteunde georganiseerde misdaad,

desinformatie, economische dwang, het rekruteren van personen voor spionageactiviteiten en de instrumentalisering van migratie, en dat het onmiddellijk alle Europese vrachtwagens en hun ladingen vrijgeeft, de transportbedrijven compenseert voor hun financiële verliezen en de veiligheid van de burgerluchtvaart en van grensoverschrijdingen waarborgt; veroordeelt het regime van Loekasjenka voor het aanzetten tot sabotageacties en andere vijandige handelingen tegen Litouwen en andere EU-lidstaten, het verlenen van operationele steun aan deze acties en het bieden van een veilig heenkomen aan de daders, zoals blijkt uit de recente spoorwegexplosie in Polen en uit het feit dat de daders van de moord op de Poolse soldaat Mateusz Sitek, die aan de Pools-Belarussische grens werd gedood, een toevluchtsoord hebben gekregen; dringt aan op de onmiddellijke staking van deze vijandige handelingen en op overdracht aan de rechtshandhavingsautoriteiten van de personen die verantwoordelijk zijn voor bovengenoemde ernstige misdrijven;

5. ondersteunt ten volle het recht van Litouwen om evenredige maatregelen te nemen tegen alle aanvallen om zijn soevereiniteit, de openbare orde en de veiligheid van het luchtverkeer te beschermen, waar ook het onderscheppen en uitschakelen van onbemande vliegende objecten bij horen;

6. betreurt het gebrek aan coördinatie rond de gedeeltelijke opheffing van de sancties tegen Belarus door de VS op 13 december 2025, waardoor de solidariteit met en de collectieve steun voor EU- en NAVO-leden die het doelwit van Belarussische hybride aanvallen zijn, op losse schroeven komen te staan; benadrukt dat verklaringen van de speciale gezant van de VS voor Belarus, volgens welke de feitelijke autoriteiten van Belarus hebben verzekerd het oplaten van ballonnen stop te zetten, een erkenning van de verantwoordelijkheid daarvoor inhouden en relevant zijn voor het vaststellen van de verantwoordelijkheid van de staat volgens het internationaal recht;

7. herhaalt dat het Aljaksandr Loekasjenka niet erkent als legitieme president van Belarus; benadrukt dat alleen sprake kan zijn van een herziening van de EU-sancties tegen Belarus of samenwerking met het land wanneer Belarus bestendige, verifieerbare en onomkeerbare systemische veranderingen doorvoert en de meer dan 1 100 resterende politieke gevangenen worden vrijgelaten; dringt aan op solidariteit bij de omgang met de bedreigingen die uitgaan van het regime van Loekasjenka, met name de bedreigingen die ontstaan doordat de Belarussische staat migratie instrumentaliseert; veroordeelt in de sterkst mogelijke bewoordingen dat de feitelijke autoriteiten van Belarus migratie voor politieke doeleinden gebruiken;

8. dringt aan op nauwere samenwerking tussen de EU en de NAVO op het gebied van inlichtingen met het oog op beveiliging van het luchtruim en de afweer van hybride dreigingen; dringt aan op

nauwere samenwerking tussen de EU en de NAVO bij de bewaking van het Litouwse luchtruim, met inbegrip van uniforme protocollen voor de classificatie van incidenten, meer toerbeurten voor patrouillevluchten en gecoördineerde reacties op schendingen van het luchtruim met ballonnen of UAV's; onderstreept dat er regelmatig gezamenlijke oefeningen moeten worden gehouden waarbij hybride dreigingen vanuit de lucht worden gesimuleerd; verzoekt de lidstaten te zorgen voor snelle grensoverschrijdende mobiliteit van militaire en veiligheidsvermogens ter ondersteuning van Litouwen, met inbegrip van luchtverdedigings- en anti-UAV-capaciteiten;

9. verzoekt de lidstaten en de NAVO-bondgenoten de huidige strategische en operationele kaders voor de omgang met hybride dreigingen opnieuw te beoordelen, teneinde afschrikking, paraatheid en tijdige respons te versterken, zodat van een reactieve aanpak wordt overgestapt op proactieve afschrikking;

10. beklemtoont dat de bescherming en weerbaarheid van kritieke infrastructuur, waaronder vervoers- en luchtvaartinfrastructuur, structureel moeten worden ingebed in het volgende MFK en op passende wijze moet worden gefinancierd;

11. verzoekt de Commissie en Frontex om, met volledige inachtneming van hun mandaat, de versterking van de Litouwse grens- en luchtruimbewaking te ondersteunen met behulp van extra sensoren, patrouillevliegtuigen, mobiele anti-UAV-kits en realtime dreigingsanalyses; merkt op dat de hybride tactieken van Belarus structurele kwetsbaarheden aan het licht brengen die een collectieve reactie van de EU vereisen; is ingenomen met het Europees initiatief voor droneverdediging als Europees vlaggenschipproject om vijandige onbemande luchtvaartuigsystemen te detecteren, te traceren en uit te schakelen; is ingenomen met de voorgestelde oostflankwacht, die erop gericht is luchtverdedigings- en droneafweersystemen te verbinden met aan land en op zee gestationeerde veiligheidssystemen in het Oostzee- en Zwarte Zeegebied; verzoekt de Commissie maatregelen te nemen om de infrastructuur van het trans-Europees vervoersnetwerk te beschermen en de continuïteit van trans-Europese vervoersdiensten te verzekeren bij toekomstige hybride aanvallen; dringt er daarom op aan dat deze projecten snel worden uitgevoerd;

12. verlangt nauwere samenwerking tussen de EU en Oekraïne op het gebied van dronetechnologie, anti-UAV-systemen, cyberbescherming en weerbaarheid tegen hybride dreigingen, waarbij de deskundigheid van Oekraïne wordt erkend als zijnde strategisch waardevol voor de veiligheid van de EU;

13. is ermee ingenomen dat onlangs een nieuw sanctiecriterium is ingevoerd dat hybride aanvallen op lidstaten omvat; verzoekt de

Raad aanvullende gerichte sancties op te leggen aan Belarussische functionarissen, staatsbedrijven, particuliere bedrijven en personen die betrokken zijn bij de productie en inzet van UAV's en alle andere hybride operaties die gericht zijn tegen kritieke infrastructuur, economische activiteiten en democratische instellingen; verzoekt de Raad verdere sectorale maatregelen tegen Belarus te nemen, waaronder een uitbreiding van de beperkingen van de luchtvaartsector en de financiële sector, een verder verbod op invoer en investeringen, een breder verbod op het verlenen van diensten, beperkingen op het bekleden van bestuursfuncties binnen kritieke Europese infrastructuur en een verbod op het aanvaarden van donaties van de feitelijke autoriteiten van Belarus en Belarussische overheidsbedrijven;

14. verzoekt de EU en de lidstaten er naartoe te werken dat Belarus voor zijn handelen ter verantwoording wordt geroepen door de internationale gemeenschap, onder meer voor bedreigingen van de burgerluchtvaart, het illegaal vasthouden van vrachtvervoerders uit de EU en de grensoverschrijdende repressie van Belarussische staatsburgers die in EU-lidstaten wonen, en deze problemen in de betreffende internationale fora aan de orde te stellen;

15. dringt er bij de Raad op aan om de prioriteiten op het gebied van de veiligheid van de oostgrens op te nemen in het volgende MFK, zodat de EU kan blijven investeren in de afweer van hybride dreigingen en de kritieke infrastructuur van de EU, de militaire mobiliteit en de defensietechnologie weerbaarder worden;

16. verwerpt Belarussische desinformatie waarmee vals bewijsmateriaal wordt verspreid of spionage wordt geïnsinueerd; verzoekt de EU en de lidstaten de strategische communicatie te verbeteren, desinformatie tegen te gaan, vijandige activiteiten publiekelijk toe te schrijven en gehoor te geven aan de aanbevelingen in het verslag-Niinistö om maatschappelijke veerkracht op te bouwen;

17. verzoekt Europese bedrijven, in het bijzonder transportbedrijven, de veiligheidsrisico's in verband met activiteiten in Belarus opnieuw te beoordelen en passende beschermende maatregelen te nemen;

18. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de EU-lidstaten, de NAVO, de VN, en de feitelijke autoriteiten van Belarus.